

Войната винаги е оставяла следи от образи, но днес те имат различна стойност. Дори в края на Студената война стойността им е била определена от това какво и как представят, но представянето предполага дистанция спрямо представяното, която днес се е стопила: благодарение на съвременните визуални технологии образи могат да бъдат произвеждани от всеки, навсякъде; след като спътниковите системи превърнаха небето в око, в образ може да бъде превърнато самото бойно поле; социалните мрежи ускориха циркулацията на образите дотолкова, че те вече не са следживотът на войната, те участват в нея. След като дистанцията между войната и образите се е стопила, дали те могат да имат стойността на изкуство, истина, право?

Статиите в този брой очертават четири линии на проблематизация.

(1) Откъсване на образите от нещата. Т. Орбова анализира симулации на войни, функциониращи като кристални образи, в които актуалното се виртуализира, а виртуалното преминава в актуално, поглъщайки в себе си като че целия свят, дори тревожните очи на телевизионните зрители. Г. Георгиева описва превръщането на Зеленски от екранен в актуален образ, обяснявайки го с магията на актьорската игра, възпроизвеждана с медийни технологии. Г. Илиев показва как, щом бъде приложена към украинската война, философията на М. Уолзър поражда понятия, чиято сърцевина е количествена (статукво, напрежение, меки отсъждения, радикализъм).

(2) Образите като игра на взаимни отражения. А. Бунджулов мисли образа на врага като хетеротопия, по силата на която фронтовете пресичат дори идентичността и войната може да превърне всичко в безкрайна серия от противопоставяния, също както видимото между две взаимно отразяващи се огледала се разпръсва в две противостоящи серии образи. Ж. Цонева анализира превръщането на миналото в плаващо означаващо, пресечено отвътре от политически антагонизми, които вече не могат да бъдат мислени като конфликти, защото конфликтът предполага актуален контакт, докато тук миналото е артикулирано по-скоро като фронт, разделящ две симетрични, взаимно отразяващи се страни. Промяната в начина на конституиране на образите изпква особено отчетливо върху фона на статията на Ж. Лефтеров, анализираща образите на враговете по време на Първата световна война, когато те все още са вписани в общо пространство от различия и подобия между нациите.

(3) Обусловеност на истинната стойност на образите от произхода вместо

от верността им. Анализирайки проблематизациите на пропагандата в американската социология между двете световни войни, Г. Медаров показва как мисленето на рисковете от общественото мнение е формирало едно поле от позиции как трябва да бъде управлявана истината, в което остават ситуирани съвременните антипропагандни дискурси. С. Петрова изследва начините, по които медийните образи на Зеленски и Путин преобразуват тялото и стила на живот в политическо позициониране. (4) Етическата основа на образите. С. Гончаров поставя въпроса как е възможно образите на едно непредставимо насилие да не упражняват насилие върху самите нас, да не се окажат заразени с жестокост. М. Фадел показва, че стерилното, прецизно осветяване на непредставимата жестокост може да затъмни способността ни да осъзнаваме насилието. М. Николчина твърди, че въпросът за моралната стойност на образите трябва да бъде решаван в плана на реалното, изплъзващото се, отхвърленото от символния ред, защото във време, чието насилие ни вкаменява отвътре, истината и правото могат да бъдат различни единствено със сетива, които не са организирани символно като докосването, вкуса, обонянието.

Мартин Канушев, Тодор Христов